ΠΛΗΜ/ΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Αριθμ. 1047/94

Δικαστές Ε. Μάλλιος, Πρόεδρος, Ε. Τάνου και Σ. Τζουμερκιώτη Εισαγγελεύς Π. Παναγιωτόπουλος, Αντεισαγγελεύς

Με το ανωτέρω βούλευμα έγινε δεκτή η πρόταση του Αντεισαγγελέως Π. Παναγιωτόπουλου, η οποία έχει ως εξής:
Εισάγω, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 32 παρ. 1 και 4, 138 παρ. 2β και 245 παρ. 1β και 2 του ΚΠΔ, την προκειμένη προανακριτική δικογραφία κατά των 1) Ι.Σ., Αναπληρωτή Καθηγητή του Ε.Μ.Π., κατοίκου …….. και 4) Ν.Θ., Καθηγητή του Ε.Μ.Π., κατοίκου ……., κατηγορουμένων για κλοπή πνευματικής ιδιοκτησίας κατ` εξακολούθηση (άρθρα 98 ΠΚ και 1, 6 του Ν. 2387/1920, όπως το άρθρο 16 αντικ. με άρθρ. 3 Ν. 4301/1929) και εκθέτω τα εξής:

Η ως άνω ποινική δίωξη κατά των κατηγορουμένων ασκήθηκε εξ αφορμής της από 2.8.93, που εγχειρίσθηκε στον Εισαγγελέα Πρωτοδικών Αθηνών την 4.8.93, εγκλήσεως του Π.Ν., Καθηγητή του Ε.Μ.Π. Μ` αυτήν ο εγκαλών ιστορεί ότι τυγχάνει από 25ετίας καθηγητής του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, εκλεγείς στην (τότε) έδρα Υψηλών Τάσεων, Ηλεκτρικών Μετρήσεων και Φωτοτεχνίας, παραλλήλως δε και διευθυντής του ομώνυμου Εργαστηρίου. Ότι για τα μαθήματα της έδρας αυτής, ως και για άλλα μαθήματα εκτός αυτής, έχει συγγράψει και εκδώσει κατά καιρούς αντίστοιχα επιστημονικά συγγράμματα, σε βιβλία και σημειώσεις, είτε προς χρήση των σπουδαστών είτε για επαγγελματική και έχει παρουσιάσει σε διεθνείς επιτροπές και σε διεθνή επιστημονικά συνέδρια και δημοσιεύσει σε επιστημονικά περιοδικά εργασίας και πορίσματα ερευνών του. Ότι στην επιστημονική περιοχή των Υψηλών Τάσεων έχει συγγράψει βιβλίο 320 σελίδων, μεγάλου σχήματος, υπό τον τίτλο "Υψηλαί Τάσεις, Τόμος Α", εκδοθέν το πρώτον το έτος 1871 και επανεκδοθέν έκτοτε επανειλημμένως, ως επίσης κτενή κείμενα υποστηρίξεως της διεξαγωγής των εργαστηριακών ασκήσεων των Υψηλών Τάσεων 100 σελίδων, μεγάλου μεγέθους. Ότι στην αυτή επιστημονική περιοχή έχει συγγράψει και δημοσιεύσει 38 μονογραφίες, άρθρα, μελέτες (τα οποία και περιγράφει κατά τίτλο και χρονολογία δημοσιεύσεως στην έγκληση). Οτι στην επιστημονική περιοχή των Ηλεκτρικών Μετρήσεων έχει συγγράψει βιβλίο 530 σελίδων, υπό τον τίτλο "Ηλεκτρικαί Μετρήσεις, Τόμος Α", εκδοθέν το 1972 και επανεκδοθέν έκτοτε επανειλημμένως, ως επίσης και σπουδαστικές σημειώσεις 200 σελίδων μεγάλου σχήματος, υπό τον τίτλο "Ηλεκτρονικαί Αναλογικαί και Ψηφιακαί Μετρήσεις, που εκδόθηκαν το έτος 1979, ακόμη δε σπουδαστικές σημειώσεις 300 σελίδων, μεγάλου σχήματος, υπό τον τίτλο "Θεωρία Σφαλμάτων Μετρήσεως", που εκδόθηκαν το 1980, τέλος δε εκτενή αναλυτικά κείμενα υποστηρίξεως της διεξαγωγής των εργαστηριακών ασκήσεων Ηλεκτρικών Μετρήσεων 100 σελίδων μεγάλου σχήματος. Ότι στην επιστημονική περιοχή της Φωτοτεχνίας έχει συγγράψει "σπουδαστικές σημειώσεις Φωτοτεχνίας", αποτελούμενες από πολλά μέρη και καλύπτουν πλήρως την εν λόγω επιστημονική περιοχή, συνολικής εκτάσεως 300 σελίδων, που εκδόθηκαν το πρώτον κατά τα έτη 1970-71, ως επίσης εκτενή αναλυτικά κείμενα υποστηρίξεως της διεξαγωγής των εργαστηριακών ασκήσεων Φωτοτεχνίας 100 σελίδων μεγάλου μεγέθους. Ότι το εις τα πονήματα αυτά διαλαμβανόμενο πνευματικό έργο του, ως διαπίστωσε την 6.5.93 και εντεύθεν, έχει κλαπεί υπό των κατηγορουμένων, οι οποίοι τυγχάνουν καθηγητές στα ίδια γνωστικά αντικείμενα (:Υψηλές Τάσεις, Ηλεκτρικές Μετρήσεις, Φωτοτεχνία). Ότι το βιβλίο του πρώτου κατηγορουμένου Ι.Σ., με τίτλο "Υψηλές Τάσεις Ι", έκδοσης

1988, υπό μορφή σημειώσεων για τους σπουδαστές, είναι πιστή αντιγραφή του ομότιτλου βιβλίου του. Ότι οι χειρόγραφες συνοπτικές σημειώσεις, εκ σελίδων 85, του πρώτου κατηγορουμένου Ι.Σ., με τίτλο "Ηλεκτρικές Μετρήσεις Ι", αποτελούν πιστή αντιγραφή του ομότιτλου βιβλίου του. Ότι ο αυτός πρώτος κατηγορούμενος είτε ατομικώς είτε ομού μετά των άλλων κατηγορουμένων, έχει προβεί, κατά τα έτη 1987, 1988, 1989 και 1992 σε δημοσιεύσεις εργασιών (τις οποίες και απαριθμεί στην έγκληση), που προέρχονται εξ υποκλοπής από το επιστημονικό και ερευνητικό έργο του. Ότι ο δεύτερος κατηγορούμενος Φ.Τ., μηδέποτε ασχοληθείς με την Φωτοτεχνία, εξέδωσε το έτος 1991 βιβλίο με τίτλο "Φωτοτεχνία", υπό μορφή σημειώσεων για τους σπουδαστές και το οποίο αποτελεί αντιγραφή των δικών του σημειώσεων. Ότι ο αυτός δεύτερος κατηγορούμενος εξέδωσε επίσης σημειώσεις με τίτλο "Υψηλές Τάσεις" διά των οποίων γίνεται ευρεία και απροκάλυπτη υποκλοπή από το ομότιτλο βιβλίο του. Ότι, τέλος, οι τρίτος και τέταρτος των κατηγορουμένων Π.Μ. και Ν.Θ., προέβησαν μετά των άλλων κατηγορουμένων, σε δημοσιεύσεις, σε διεθνή επιστημονικά συνέδρια και διεθνή επιστημονικά περιοδικά υψηλού κύρους, εργασιών τους οι οποίες προέρχονται από υποκλοπή προγενέστερων, δημοσιευμένων, εργασιών αυτούς (εγκαλούντος).

Από τις διατάξεις των άρθρων 1 και 16 του Ν. 2387/1920 "περί πνευματικής ιδιοκτησίας", όπως αντικαταστάθηκαν αντίστοιχα από τα άρθρα 1 και 3 του Ν. 4301/1920, ορίζεται ότι οι συγγραφείς έχουν εφ` όρου ζωής το αποκλειστικό δικαίωμα της εκδόσεως των έργων αυτών καθ` οιονδήποτε τρόπο και υπό οιονδήποτε τύπο, ο δε εν γνώσει ή δολίως κατά παράβαση των διατάξεων του νόμου αυτού, εντύπως εκδίδων ή δι` αντιγραφής πολλαπλασιάζων ή με οιονδήποτε άλλο τρόπο και υπό οιονδήποτε τύπο διαδίδει συγγραφές κ.λπ. τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τρεις μήνες και χρηματική ποινή 1.000 έως 10.000 δρχ. Οριοθετώντας η επιστήμη την έννοια της πνευματικής ιδιοκτησίας καταλήγει στο συμπέρασμα ότι πνευματική ιδιοκτησία είναι το δικαίωμα που η έννομη τάξη απονέμει στο δημιουργό ενός πνευματικού έργου, πάνω στο έργο αυτό (βλ. Γ. Κουμάντο, Πνευματική Ιδιοκτησία, εκδ. 1982, σελ. 1). Από τον παραπάνω ορισμό γίνεται αντιληπτό ότι οι δύο πόλοι, γύρω από τους οποίους στρέφεται, είναι αφενός η έννοια "δικαίωμα" και αφετέρου η έννοια "έργο", μάλιστα δε η τελευταία είναι αυτή που αποτελεί το θεμέλιο του οικοδομήματος της πνευματικής ιδιοκτησίας. Έργο αποτελεί κάθε πνευματικό δημιούργημα που έχει μορφή προσιτή στις αισθήσεις, που παρουσιάζεται με αξιώσεις έργου στο χώρο του πνεύματος και χαρακτηρίζεται από κάποια πρωτοτυπία (Γ. Κουμάντος, ο.π., σ. 2). Ειδικά για το στοιχείο της πρωτοτυπίας πρέπει να παρατηρηθεί ότι αυτή είναι η ατομική ιδιομορφία του έργου, που κρίνεται με το μέτρο της στατικής μοναδικότητας του δημιουργήματος. Δηλαδή πρωτότυπο είναι ότι κατά το νόμο των πιθανοτήτων δεν θα μπορούσε να έχει δημιουργηθεί ή να δημιουργηθεί έτσι από κάποιον άλλον έστω κι αν ο άλλος θα είχε επιδιώξει τον ίδιο στόχο κάτω από τις ίδιες συνθήκες. Αλλαις λέξεσιν θα πρέπει το δημιούργημα (για να είναι πρωτότυπο και συνεπώς έργο και να απολαμβάνει έτσι προστασία από το δίκαιο της πνευματικής ιδιοκτησίας) να παρουσιάζει κάποιο ελάχιστο όριο "δημιουργικού ύψους" (έτσι Γ. Κουμάντος, ο.π. σ. 3) δηλαδή κάποια απόσταση από τα ήδη γνωστά ή αυτονόητα (ΑΠ 113/1989 ΝοΒ 37.1086, ΠΧρ ΛΘ 724, ΑΠ 576/1994 ΝοΒ 23.151). Έτσι προστατεύονται τα έργα εκείνα (ως δέχεται ο Άρειος Πάγος βλ. σχετ. απόφ. 576/1974 ΝοΒ 23.151) "εις α συντελείται πρωτότυπος εργασία υπό του δημιουργού των προσδίδουσα εις αυτά ιδίαν ατομικότητα και δεν προστατεύονται αντίθετα οι επιστημονικές ανακαλύψεις ή ακόμα και οι επιστημονικές θεωρίες (βλ. Γ. Κουμάντο, ο.π., σ. 107), αφού αυτές δεν έχουν το γνώρισμα της απρόβλεπτης μοναδικότητας, που χαρακτηρίζει τα αντικείμενα της πνευματικής ιδιοκτησίας, και καθρεφτίζουν όχι την προσωπικότητα του δημιουργού τους, αλλά κάτι που υπάρχει αντικειμενικά, πέρα

και έξω απ` αυτόν. Ως απεφήνατο δε (σχετικά πρόσφατα) το Ανώτατο Ακυρωτικό (βλ. απόφ. 113/1989, ο.π.) "η εξεύρεση λύσεων σε προβλήματα ή ασκήσεις Φυσικής κατ` εφαρμογή γνωστών κανόνων, δεν αποτελεί αντικείμενο πνευματικής ιδιοκτησίας [...] γιατί λείπει από την πνευματική εργασία το στοιχείο της πρωτότυπης πνευματικής εισφοράς, αφού κάθε πρόσωπο που γνωρίζει και εφαρμόζει τους ανωτέρω κανόνες, μπορεί και οφείλει να καταλήγει στις λύσεις αυτές, και συνεπώς, λείπει κατ` αρχήν η απαιτουμένη πνευματική δημιουργία". Εξάλλου, δεν πρέπει να παροράται, ότι κάθε πνευματική δημιουργία στηρίζεται σε αξιοποίηση στοιχείων που προέρχονται από προηγούμενες πνευματικές δημιουργίες, αυτό που ονομάζεται πνευματική κληρονομιά ή πνευματική παράδοση. Ακόμα και τα δημιουργήματα με την πιο ριζοσπαστική πρωτοτυπία περιέχουν μέσα τους στοιχεία από το πνευματικό παρελθόν και τον πνευματικό περίκοσμο. Αν η πνευματική ιδιοκτησία έδινε στο δικαιούχο την εξουσία να δεσμεύει όλα τα στοιχεία του έργου, έτσι ώστε να αποκλείει κάθε μελλοντική αξιοποίησή τους από άλλους δημιουργούς, με άλλους τρόπους και στο πλαίσιο έργων με άλλο νοηματικό ή αισθητικό περιεχόμενο, τότε θα κατέληγε να λειτουργεί σαν φραγμός σε κάθε συνέχιση της πνευματικής δημιουργίας. Η αποκλειστική εξουσίαση μιας ανακάλυψης ή μιας θεωρίας από τον επιστήμονα που την έκανε ή την διατύπωσε θα είχε σαν αποτέλεσμα να καταδικάζονται όλοι οι άλλοι επιστήμονες να οικοδομούν τις συναφείς εργασίες τους, για πολλές δεκαετίες, πάνω στην πλάνη που επικρατούσε πριν από την καινούργια ανακάλυψη ή τη νέα θεωρία και ενώ και οι ίδιοι και όλος ο κόσμος θα γνώριζαν το σωστό (βλ. σχετ. Γ. Κουμάντο, ο.π., σ. 107). Έτσι όμως φτάνουμε σε όρια παραλογισμού και ευνουχίζεται και ακρωτηριάζεται η κάθε επιστημονική προσπάθεια και γι` αυτό, αν και πρόκειται για ένα από τα πιο δύσκολα προβλήματα του δικαίου της πνευματικής ιδιοκτησίας, μπορεί να λεχθεί ότι "επιστημονική ιδιοκτησία" δεν υπάρχει (ad hoc Γ. Κουμάντος, ο.π. σ. 108 με τις εκεί παραπομπές, στην υποσημ. 278, στην αλλοδαπή βιβλιογραφία). Εκείνο που μπορεί και πρέπει να προστατευθεί είναι το ηθικό δικαίωμα του επιστήμονα σαν εκδήλωση του δικαιώματος της προσωπικότητάς του, δηλαδή το δικαίωμα του επιστήμονα να αναγνωρίζεται και να μνημονεύεται η πατρότητά του στη διατύπωση της όποιας θεωρίας του. Άλλωστε ένα τέτοιο δικαίωμα ρητώς αναγνωρίζεται από το νόμο (άρθρο 10 παρ. 3 της Σύμβασης της Βέρνης της 9 Σεπτεμβρίου 1886, που κυρώθηκε με το Ν. 100/1975, και αποτελεί, κατ` άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, αναπόσπαστο μέρος του εσωτερικού ελληνικού δικαίου). Περαιτέρω, αντικείμενο της πνευματικής ιδιοκτησίας δεν είναι μόνον η εξωτερική μορφή του έργου, αλλά προστατεύονται και άλλα στοιχεία που αποτελούν πρωτότυπες εισφορές του δημιουργού. Επομένως, προσβολή της πνευματικής ιδιοκτησίας δεν διαπράττει μόνον εκείνος που απομιμείται ή εκμεταλλεύεται το ξένο έργο στην ίδια ακριβώς μορφή που του έδωσε ο δημιουργός του, αλλά και εκείνος που αλλάζει μερικά από τα στοιχεία του έργου. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι αποτελεί προσβολή της πνευματικής ιδιοκτησίας κάθε ομοιότητα ενός έργου προς κάποιο παλαιότερο έργο π.χ. αν αυτή η ομοιότητα αναφέρεται σε γενικά γνωρίσματα ή σε ιδέες και εικόνες και σχεδιαγράμματα που είναι διάχυτα στην πνευματική ατμόσφαιρα. Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί, ότι το έγκλημα του άρθρου 16 του Ν. 2387/1920 τιμωρείται μόνον όταν υπάρχει δόλος του δράστη, αρκεί δε και ενδεχόμενος. Ο δράστης πρέπει να γνωρίζει όμως, για να πληρωθεί η υποκειμενική υπόσταση του εγκλήματος, α) ότι το πνευματικό έργο είναι ξένο, β) ότι προστατεύεται από τους κανόνες του δικαίου της πνευματικής ιδιοκτησίας και γ) ότι αντιγράφει, πολλαπλασιάζει ή διαδίδει το πνευματικό έργο (Βλ. Δ. Βαρελά, Η κλοπή πνευματικής ιδιοκτησίας, ΝοΒ 34 σ. 1392 επ., ιδίως σ. 1396). Ο δράστης μένει ατιμώρητος, αν η πράξη του είναι προϊόν συγγνωστής νομικής πλάνης, αν δηλαδή πεπλανημένα πίστεψε ότι είχε δικαίωμα (ότι δεν απαγορευόταν) να προβεί στην πράξη (αρ. 31 παρ. 2 ΠΚ).

Στην προκειμένη περίπτωση, από την διενεργηθείσα προανάκριση, κατόπιν της με αριθμό Γ93-3348α/6.8.93 Παραγγελίας μας, και δη από τις καταθέσεις των ενόρκως εξετασθέντων μαρτύρων, τα έγγραφα που προσκομίστηκαν και επισυνάφθηκαν στη δικογραφία (αμφοτέρωθεν, τόσο από πλευράς εγκαλούντος όσο και από πλευράς κατηγορουμένων), σε συνδυασμό με τις απολογίες των κατηγορουμένων προέκυψαν τα ακόλουθα πνευματικά περιστατικά: Οι κατηγορούμενοι είναι καθηγητές (αναπληρωτής καθηγητής ο 1ος, επίκουρος οι 2ος, 3ος και καθηγητής πρώτης βαθμίδας ο 4ος) του Τομέα Ηλεκτρικής ισχύος του Ε.Μ.Π. (Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου), διδάσκοντες και θεραπεύοντες τα γνωστικά αντικείμενα των Υψηλών Τάσεων, των Ηλεκτρικών Μετρήσεων και της Φωτοτεχνίας. Στην ίδια επιστημονική περιοχή τυγχάνει καθηγητής από 25ετίας ο εγκαλών, εκλεγείς στην τότε υπάρχουσα έδρα Υψηλών Τάσεων. Ηλεκτρικών Μετρήσεων και Φωτοτεχνίας. Οι τρεις πρώτοι των κατηγορουμένων (τους οποίους κυρίως εγκαλεί ο εγκαλών για κλοπή πνευματικής ιδιοκτησίας, του 4ου απλώς συμμετάσχοντος – ως συγγραφέως - σε κάποιες επιστημονικές δημοσιεύσεις) υπήρξαν μαθητές (ως σπουδαστές στο Ε.Μ.Π.) του εγκαλούντος καθηγητή. Μετά την εκπόνηση των διδακτορικών τους διατριβών, μάλιστα οι εξ αυτών Φ.Τ. και Π.Μ. είχαν ως επιβλέποντα καθηγητή τον εγκαλούντα, εργάστηκαν (πάντα οι τρεις πρώτοι κατηγορούμενοι) ως επιστημονικοί συνεργάτες στην τότε έδρα Υψηλών Τάσεων Ηλεκτρικών Μετρήσεων και Φωτοτεχνίας, έχοντες ως προϊστάμενο τον εγκαλούντα. Μεσούντος του 1983 οι, μέχρι τότε άριστες σχέσεις μεταξύ των τριών πρώτων κατηγορουμένων και του εγκαλούντος, οξύνθηκαν εξαιτίας προσωπικών τους διαφορών (που δεν διερευνήθηκαν, και ορθώς, από την διενεργηθείσα προανάκριση). Έτσι, μετά από έγκληση του νυν εγκαλούντος, απαγγέλθηκε κατηγορία κατά του Π.Μ. (3ου κατηγορουμένου) για συκοφαντική δυσφήμηση, δικαιωθείς δε, για την πράξη αυτήν, την 7.5.85 στο Τριμελές Πλημ/κείο Αθηνών αθωώθηκε (βλ. την 21077/85 απόφαση).
Πρέπει δε να σημειωθεί ότι μάρτυς υπερασπίσεως του κατηγορουμένου υπήρξε ο 1ος κατηγορούμενος Ι.Σ. Έκτοτε, ως είναι φυσικό, οξύνθηκαν έτι περισσότερο οι σχέσεις τους, με αποκορύφωμα το γεγονός ο νυν εγκαλών να επιχειρήσει να ακυρώσει την εν τω μεταξύ γενομένη εκλογή του 1ου κατηγορουμένου στη θέση του Λέκτορα και του Επίκουρου Καθηγητή. Για το σκοπό δε αυτό, ο εγκαλών, κατέθεσε ενώπιον του Γ` Τμήματος του ΣτΕ την από 9.4.86 αίτηση με την οποία ζητούσε την ακύρωση σχετικής απόφασης του Υπουργού Παιδείας με την οποία επανεντάχθηκε αναδρομικά και μονιμοποιήθηκε στη θέση του Λέκτορα του Τμήματος. Ηλεκτρολόγων Μηχανικών ο Ι.Σ. Ακολούθως δε, κατέθεσε ενώπιον του αυτού τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας την από 24.3.88 αίτηση με την οποία ζητούσε την ακύρωση σχετικής απόφασης του Υπ. Παιδείας με την οποία διορίσθηκε σε θέση Επίκουρου Καθηγητή ο αυτός 1ος κατηγορούμενος Ι.Σ. Και οι δύο αυτές αιτήσεις απορρίφθησαν με τις 812/91 και 3456/91 αποφάσεις του Γ` Τμ. του ΣτΕ. Ακολούθως ο εγκαλών, ως μέλος της τριμελούς εισηγητικής επιτροπής για την εκλογή του Φ.Τ. (2ου κατηγορουμένου) στη θέση του Επίκουρου Καθηγητή στον Τομέα Ηλεκτρικής Ισχύος, με γνωστικό αντικείμενο "Τεχνικές Μετρήσεων Υψηλών Τάσεων", υπέβαλε ξεχωριστή (από τα άλλα μέλη της Επιτροπής) έκθεση - εισήγηση εισηγούμενος την με εξέλιξη του κρινόμενου Φ.Τ. στη βαθμίδα του Επίκουρου. Κατά τη συνεδρίαση δε της γενικής συνέλευσης και των εκλεκτορικών σωμάτων του Τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών, την 22.6.93, ήταν ο μόνος (επί 28 μελών εκλεκτορικού σώματος) που ψήφισε κατά της εκλογής του 2ου κατηγορουμένου. Έπειτα δε από δύο μήνες περίπου υπέβαλε την κρινόμενη έγκλησή του, με την οποία, ως προαναφέρθη, κατηγορεί τους κατηγορουμένους για κλοπή του συγγραφικού και γενικά του επιστημονικού του έργου. Ο 1ος κατηγορούμενος Ι.Σ., εν έτει 1988 ότε είχε εκλεγεί επίκουρος καθηγητής στον Τομέα Ηλεκτρικής Ισχύος του Τμήματος

Ηλεκτρολόγων Μηχανικών Ε.Μ.Π., αφού είχε διατελέσει ειδικός επιστήμονας στο ίδιο τμήμα από 1979-1983, λέκτορας δε στον ίδιο τομέα καί ίδιο τμήμα από 1983-1987, δημοσίευσε, αποκλειστικώς προς χρήση των σπουδαστών του Ε.Μ.Π., σημειώσεις με τίτλο "Υψηλές Τάσεις". Οι σημειώσεις αυτές που είχαν εγκριθεί από το Τμήμα Ηλεκτρολόγων στον Τομέα Ηλεκτρικής Ισχύος του Ε.Μ.Π. εμφανίζοντο, και πράγματι ήταν, έκδοση του άνω Τμήματος, αφού στην προμετωπίδα (εξώφυλλο) αυτών και στο άνω αριστερό μέρος όπου συνηθίζεται να αναγράφεται το ονοματεπώνυμο του συγγραφέως, αναγράφεται "Ε.Μ. ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ, ΤΜΗΜΑ: ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ, ΤΟΜΕΑΣ: ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΙΣΧΥΟΣ" (βλ. σχετ. το εξώφυλλο), στο μέσον δε της σελίδος και κάτωθι του τίτλου, όπου συνηθίζεται να αναγράφεται επιμελεία τίνος γίνεται η έκδοση αναγράφεται "Ι.Σ. Επίκ. Καθηγητής Ε.Μ.Π." (πρβλ. διά τα καθ` ημάς τον ΚΠΔ, εκδ. 1992 του Αθαν. Κονταξή, όπου στο επάνω μέρος αναγράφεται "'Εκδοση Ποινικών Χρονικών", ακολουθεί ο τίτλος του έργου "Κώδικας Ποινικής Δικονομίας", κάτω δε απ` αυτόν "Επιμέλεια Αθανασίου Κονταξή, Εισαγγελέα Πρωτοδικών").

Με τις σημειώσεις αυτές ο 1ος κατηγορούμενος προσπαθούσε να δώσει, μεταλαμπαδεύσει στους φοιτητές του στοιχειώδεις γνώσεις του μαθήματος των Υψηλών Τάσεων (γνωστικό αντικείμενο για το οποίο είχε εκλεγεί στη θέση του επίκουρου καθηγητή), μη εισφέρονται ασφαλώς οτιδήποτε νέο ή πρωτότυπο στην τεχνική (ηλεκτρολογική) επιστήμη, αλλά ανακεφαλαιώνοντας, κατά συνοπτικό τρόπο, τις βασικές αρχές αυτής της επιστημονικής περιοχής. Ο εγκαλών προς υποστήριξη των περί λογοκλοπής ισχυρισμών του διατείνεται ότι ο 1ος κατηγορούμενος αντέγραψε εκ του ομότιτλου βιβλίου του, εκδόσεως 1976, εκφωνήσεις και λύσεις ασκήσεων, σύμβολα, και σχήματα, φθάνοντας μέχρι σημείου να οικειοποιηθεί και αυτόν τον τίτλον του βιβλίου του. Οι ισχυρισμοί όμως αυτοί του εγκαλούντος δεν ευσταθούν και θα πρέπει να απορριφθούν, κατά τα στην μείζονα σκέψη εκτιθέμενα αφού ο κατηγορούμενος ουδέν άλλο έπραξε παρά να αναφέρει στο βιβλίο του (σημειώσεις) εξισώσεις μαθηματικές και σύμβολα και σχήματα που είναι επιστημονικώς γνωστά πολλές δεκαετίες πριν και ασφαλώς δεν αποτελούσαν πνευματική ιδιοκτησία του εγκαλούντος και εν τέλει όλα τα τεχνικά επιστημονικά εγχειρίδια γράφονται κατ` όμοιο περίπου τρόπο απανταχού της γης και ουδείς μπορεί να διεκδικήσει αποκλειστικότητα, διότι, ως προαναφέρθη στη μείζονα σκέψη, σε αντίθετη περίπτωση θα ετίθετο φραγμός σε κάθε μελλοντική επιστημονική εργασία και ενασχόληση. Για να προστατευθεί δε ο τίτλος κατά το δίκαιο της πνευματικής ιδιοκτησίας θα πρέπει να εμφανίζει κι αυτός μια πρωτοτυπία, γιατί αλλιώς θα ήταν αδικαιολόγητο να αναγνωρισθεί σε κάποιον η αποκλειστική εξουσία να χρησιμοποιεί σαν τίτλο μία λέξη που καθένας θα μπορούσε να σκεφτεί σαν τίτλο (όπως π.χ. "Εισαγωγή στην Επιστήμη του Δικαίου" "Εγχειρίδιο Κληρονομικού Δικαίου κ.λπ.). Προαναφέρθηκε (με παραπομπή στην ΑΠ 113/1989 ΝοΒ 37.1086 επ.) ότι ναι μεν η εξεύρεση λύσεων σε ασκήσεις φυσικής κατ` εφαρμογή γνωστών κανόνων δεν αποτελεί αντικείμενο πνευματικής ιδιοκτησίας, πλην όμως εφόσον η όλη σύνθεση, διαίρεση, επιλογή και κατάταξη αυτών των ασκήσεων Φυσικής συνιστούν ένα ενιαίο σύνολο, το οποίο καθεαυτό ή σε συνδυασμό με τον εκπαιδευτικό ή παιδαγωγικό σκοπό για τον οποίο συντάχθηκαν οι ασκήσεις, εμφανίζει ένα ελάχιστο όριο δημιουργικής πρωτοβουλίας, τότε μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο πνευμ. ιδιοκτησίας. Ο εγκαλών ισχυρίζεται ότι έτσι συμβαίνει και στην ένδικο υπόθεση αφού η κατάταξη της ύλης, η διάρθρωση του κειμένου κ.λπ. στο βιβλίο του είναι μοναδική δική του επινόηση, την οποία υπέκλεψε ο 1ος κατηγορούμενος και διάρθρωσε κι αυτός (1^{ος} κατηγορούμενος) έτσι στις σημειώσεις του. Θα πρέπει όμως να παρατηρηθεί ότι στα επιστημονικά εγχειρίδια που πραγματεύονται το αυτό θέμα (πόσο μάλλον σε σημειώσεις που γίνεται συνοπτική περιγραφή) περίπου όμοια αν όχι ακριβώς ίδια είναι η διάρθρωση και κατάταξη της ύλης. Διότι πως είναι δυνατόν να

συγγράψει τις εγχειρίδιο π.χ. εμπραγμάτου δικαίου αρχίζοντας από τις περιορισμένες προσωπικές δουλειές ή προτάσσοντας την εμπράγματη ασφάλεια. Η λογική του πράγματος απαιτεί η διάρθρωση της ύλης και η ανάλυση των θεμάτων να γίνει κατά σειρά: Έννοια πράγματος Διακρίσεις αυτών Περί νομής, κτήση, απώλεια, προστασία αυτής. Έννοια κυριότητας, κτήση αυτής, πρωτότυπος τρόπος κτήσεως, παράγωγος τρόπος κτήσεως, κ.λπ., - Δουλείες, Πραγματικές, Προσωπικές, Προστασία. Απόσβεση δουλειών κ.λπ. Και πράγματι έτσι συμβαίνει με τους συγγραφείς εγχειριδίων εμπραγμάτου δικαίου και ασφαλώς και με τις Υψηλές Τάσεις επιτεινομένης μάλιστα της καταστάσεως δεδομένου ότι πρόκειται για τεχνολογικό αντικείμενο που οι εξισώσεις, σχήματα κ.λπ. είναι πλέον ή συγκεκριμένα. Τέλος θα πρέπει να παρατηρηθεί ότι ο 1ος κατηγορούμενος, συμμορφούμενος σε σχετική διάταξη του νόμου (που προαναφέρθηκε στη μείζονα σκέψη) μνημόνευσε πολλές φορές το σύγγραμμα του εγκαλούντος στις σημειώσεις του (βλ. σελ. 180, 191 κ.λπ.). Τα πιο πάνω αναφερόμενα ισχύουν και για τις σημειώσεις "Ηλεκτρικές Μετρήσεις Ι" του 1ου κατηγορουμένου. Πρόκειται για χειρόγραφες σημειώσεις των πανεπιστημιακών παραδόσεων, προς χρήση των σπουδαστών, που είναι έκδοσης του Τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών του Τομέα Ηλεκτρικής Ισχύος και αναφέρονται σε όλως στοιχειώδεις γνώσεις προπτυχιακού επιπέδου όπως π.χ. στα πρότυπα των φυσικών μεγεθών, ορισμένα των οποίων έχουν ηλικία 100 ετών και σε περιγραφή, είτε φραστική είτε μέσω εξισώσεων, κλασσικών οργάνων μετά κινητού πηνίου που ασφαλώς κι αν υποτεθεί ότι ορισμένα σχήματα ή εξισώσει έχουν ληφθεί από το ομότιτλο βιβλίο του εγκαλούντος, δεν αποτελούν πνευματική ιδιοκτησία από 530 σελίδες ενώ οι χειρόγραφες σημειώσεις είναι μόλις 85 σελίδες). Ο 2ος κατηγορούμενος Φ.Τ., λέκτορας στο Τμήμα Ηλεκτρολόγων του Τομέα Ηλεκτρικής Ισχύος του Ε.Μ.Π. από το 1990, και τη 10ετία (1980-1990), επιστημονικός συνεργάτης στο ίδιο τμήμα, εν έτει 1991, δημοσίευσε, αποκλειστικώς προς χρήση των σπουδαστών του Ε.Μ.Π., σημειώσεις με τίτλο "Φωτοτεχνία". Οι σημειώσεις αυτές που είχαν εγκριθεί από τη Γενική Συνέλευση του Τομέα Ηλεκτρικής Ισχύος, της οποίας μέλος ήταν και ο εγκαλών, και ήταν έκδοσης του ιδίου τομέα, αφορούν στοιχειώδεις γνώσεις προπτυχιακού επιπέδου οι οποίες παρέχονται στους φοιτητές κατά το τρίτο χρόνο της φοίτησής τους, δεν διαθέτουν ασφαλώς στοιχεία πρωτοτυπίας, δεδομένου ότι υπό τη μορφή αυτή διδάσκονται σε όλα τα τεχνικά πανεπιστήμια και σχολές του κόσμου. Στηρίζονται στη διεθνή βιβλιογραφία και οι γνώσεις που παρέχουν δεν είναι αντικείμενο ερευνητικής εργασίας και γι` αυτό ουδείς διεκδικεί την πατρότητά τους. Και δεν είναι δυνατόν οι περί της ταχύτητας του φωτός σημειώσεις καθώς κι αυτές περί του μήκους κύματος της υπεριώδους ακτινοβολίας να αποτελούν επιστημονική ιδιοκτησία οποιουδήποτε, αφού είναι γνωστό ότι οι διαπιστώσεις αυτές έγιναν προ πολλών δεκαετιών από παγκοσμίου φήμης ερευνητές και έκτοτε οι παρατηρήσεις τους χρησιμοποιούνται από όλους τους επιστήμονες. Επομένως οι περί του αντιθέτου ισχυρισμοί του εγκαλούντος και με αναφορά και μ` αυτά που αναφέρθηκαν στη μείζονα σκέψη, ότι δηλαδή το ομότιτλο βιβλίο του περιέχει πρωτότυπες πνευματικές εργασίες, που δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από άλλους επιστήμονες, θα πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι. Ακριβώς τα ίδια ισχύουν και για τις σημειώσεις "Υψηλών Τάσεων" του 2ου κατηγορουμένου, που πραγματεύονται, με συνοπτική περιγραφή κυρίως το κεφάλαιο "οδεύοντα κύματα".

Πρόκειται για ένα κοινότατο θέμα, για όλους τους κλάδους της ηλεκτρολογικής επιστήμης και απαντάται σε όλα τα εγχειρίδια τηλεπικοινωνιών, μικροκυματικής, γραμμών μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας κ.λπ. και όλοι βεβαίως οι συγγραφείς το αναλύουν καθ` όμοιο περίπου τρόπο, με τα ίδια σχήματα, τις ίδιες εξισώσεις κ.λπ. Πως άλλωστε είναι δυνατόν να αναλυθεί ευχερώς, για να το κατανοήσει ο φοιτητής,

διά της παραθέσεως παραδειγμάτων, π.χ. το περί της υπερημερίας του οφειλέτου κεφάλαιο, εάν οι συγγραφείς - καθηγητές δεν παραθέσουν σχεδόν τα ίδια παραδείγματα (εκ της αδυναμίας εξευρέσεως άλλων καταλλήλων), του από την πολύ χρήση καθίστανται πλέον (ούτως ειπείν), "κλασσικά" (πρβλ. το παράδειγμα που αναφέρει ο Λιτζερόπουλος στο Ενοχ. Δικ., έκδ. 1960, τεύχ. Β`, σελ. 207, αυτού που παρήγγειλε ανθρακίτη για την κατά το χειμώνα θέρμανση της οικίας του και ο οφειλέτης του πρόσφερε τον οφειλόμενο ανθρακίτη μετά την πάροδο του χειμώνος ή και διαρκούντος του χειμώνος, αλλ` αφού ο δανειστής, λόγω του κατεπείγοντος, είχε υποχρεωθεί να προμηθευθεί άλλοθεν τον ανθρακίτη, που απαντάται σε όλα τα μεταγενέστερα εγχειρίδια ενοχικού δικαίου αλλά και στην ad cathedram διδασκαλία αυτού). Άλλωστε ο 2ος κατηγορούμενος, συμμορφούμενος σε σχετική διάταξη νόμου, μνημόνευσε ως βιβλιογραφική πηγή το ομότιτλο βιβλίο του εγκαλούντος. Αναφορικά με τις αιτιάσεις του εγκαλούντος περί λογοκλοπής υπό απάντων των κατηγορουμένων δημοσιευμένων μελετών και εργαστηριακών ερευνών αυτού παρατηρητέα τα εξής: Το Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών του Ε.Μ.Π. κατά τη συνεδρίαση της Γενικής του Συνέλευσης της 3.11.93, μετά από διαλογική συζήτηση όπου και πάλι όλα τα μέλη της ανέπτυξαν την επιστημονική τους άποψη, αποφαίνεται, ομόφωνα ότι δεν υφίσταται κλοπή πνευματικής ιδιοκτησίας, αλλά είναι μία συνεχής επιστημονική ανέλιξη των κλάδων Υψηλών Τάσεων, Ηλεκτρικών Μετρήσεων και Φωτοτεχνίας εκ μέρους των ερευνητών Ν.Θ., Ι.Σ., Π.Μ. και Φ.Τ. Στην προκειμένη περίπτωση οι ανωτέρω, όπως όλοι οι ερευνητές χρησιμοποίησαν και έλαβαν υπόψη στοιχεία από τη βιβλιογραφία, δηλ. και από εργασίες τόσον του εγκαλούντος όσον και άλλων ερευνητών. Η χρησιμοποίηση όμως των στοιχείων αυτών δεν αποτελεί κλοπή πνευμ. ιδιοκτ. αλλά συντελεί στην ανέλιξη της επιστήμης, με αποτέλεσμα οι εργασίες - δημοσιεύσεις (άρθρα) των κατηγορουμένων να είναι δικό τους πνευματικό έργο (βλ. το σχετι. έγγραφο). Εξάλλου οι επιστημονικές αυτές δημοσιεύσεις κρίθηκαν, ανάμεσα στα άλλα στοιχεία τους και για το πρωτότυπο αυτών, και δεν διατυπώθηκε καθ` οιονδήποτε τρόπο έστω και απλή υπόνοια πνευμ. ιδιοκτησίας, από τις εισηγητικές επιτροπές και τα εκλεκτορικά σώματα που έκριναν τον Ι.Σ. τον Οκτώβρ. 1987, Ιουν. 1988 και Δεκέμβρ. 1991 στη βαθμίδα του επίκουρου και αναπληρωτή καθηγητή, τον Φ.Τ. την 26.1.90, 10.5.92 και 22.6.93 σε θέση διδάκτορα, στη βαθμίδα του λέκτορα και στην τοιαύτη του επίκουρου καθηγητή αντίστοιχα (βλ. τις σχετι. αποφάσεις). Και εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι ο εγκαλών μετείχε και σε εισηγητική επιτροπή και σε όλα τα εκλεκτορικά σώματα και έτσι μπορούσε εύκολα να διερευνήσει το επιστημονικό έργο των υποψηφίων και να καταγγείλει τυχόν κλοπή. Περαιτέρω γνωστόν τυγχάνει ότι προ της ανακοινώσεως εργασιών σε διεθνή συνέδρια και της δημοσιεύσεως αυτών σε διεθνή έγκυρα επιστημονικά περιοδικά, οι εργασίες - μελέτες ελέγχονται ως προς το πρωτότυπο αυτών από ειδικούς κριτές και με τα διαθέσιμα σήμερα μέσα (ηλεκτρονικού υπολογιστές, βάσεις δεδομένου, τράπεζες πληροφοριών κ.λπ.) και ειδικά για το κλεψίτυπον αυτών οπότε στην τελευταία αυτή περίπτωση όχι μόνον αποκλείεται η δημοσίευση αλλά ο επιστήμονας εντάσσεται σε "μαύρη λίστα", και ασφαλώς οι κατηγορούμενοι δεν ήσαν τόσον αφελείς να ενταχθούν σε μία τέτοια λίστα και να αποτελούν τα διεθνή "μαύρα πρόβατα" λογοκλοπής επιστημονικών εργασιών συναδέλφων τους, γνωρίζοντες ότι πιθανόν να διακόπτετο και η ακαδημαϊκή τους καριέρα με τη μη εξέλιξή τους στις επόμενες βαθμίδες. Κατ` ακολουθία των ανωτέρω φρονούμε ότι δεν στοιχειοθετείται το αδίκημα για το οποίο κατηγορούνται οι κατηγορούμενοι και θα πρέπει, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 309.1α και 310.1 ΚΠΔ να μην γίνει κατηγορία κατ` αυτών, να μην επιβληθούν δικαστικά έξοδα εις βάρος του εγκαλούντος γιατί δεν συντρέχει κάποια από τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 585 ιδίου Κώδικος.